

Η ηθική αποτίμηση της χρήσης απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό σύμφωνα με τους φοιτητές/τριες του ΤΕΦΑΑ Παν/μίου Αθηνών*

Κωνσταντίνας Γογγάκη**, Παναγιώτη Μαυροδάκου***

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι αθλητικοί αγώνες αποτέλεσαν ένα σημαντικό θεσμό που ακολούθησε πιστά την ιστορική εξέλιξη, λαμβάνοντας σε κάθε χρονική περίοδο τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας στην οποία ανήκε¹. Επομένως, ο αθλητισμός συνιστά ένα αγαθό της κοινωνίας, καθώς συμβάλλει στην ψυχική και πνευματική εξισορρόπηση και προάγει την ποιότητα ζωής του ανθρώπου². Εξάλλου, ένα ακόμη σημαντικό χαρακτηριστικό του αθλητισμού είναι ο ανθρωπολογικός του χαρακτήρας, καθώς γεννήθηκε από τον άνθρωπο και είναι αδύνατον να υπάρξει χωρίς αυτόν³.

Ο οικονομικός, όμως, χαρακτήρας του σύγχρονου αθλητισμού, έχει σχεδόν υποσκελίσει όλες τις άλλες διαστάσεις του, και συνίσταται στη διακίνηση τεράστιων χρηματικών ποσών και στον επαγγελματισμό του, που έχουν μετατρέψει την ιδέα του αθλητισμού σε εμπορική επιχείρηση⁴. Ο αθλητισμός, καθώς επηρεάζεται ωστόσο από το σύστημα αξιών της εκάστοτε κοινωνίας, δεν θα μπορούσε, εν τέλει, να διαφέρει πολύ από αυτήν. Τα πρότυπα που και δια του αθλητισμού σήμερα προβάλλονται συμβολίζουν την με κάθε τρόπο «πρωτιά» ή την με οποιοδήποτε τίμημα επιτυχία⁵. Όλα αυτά συντελούν στην πεποιθήση, τόσο στον ίδιο τον αθλητή όσο και στους παράγοντες που τον περιβάλλουν, ότι «πρέπει να του αποδοθεί σε χρήμα ο χρόνος που επένδυσε ο αθλητής για την προετοιμασία του ρεκόρ»⁶. Στη μάχη της μετατροπής του χρόνου του αθλητή σε αποδοτική επένδυση, ο ίδιος ο αθλητής μετατρέπεται σε υπεράνθρωπο και ο αθλητισμός σε μπίζνα. Η σωματική «επίδοση» επιζητείται επίμονα, προκειμένου να κρατηθεί στα ύψη το αγοραστικό ενδιαφέρον του φιλοθεάμονος κοινού, των χορηγών και των εταιρειών.

Στους σύγχρονους Ολυμπιακούς αγώνες, οι πρώτες ουσίες που χρησιμοποιήθηκαν ως ενίσχυση του αθλητή για την ποθητή του επίδοση, ήταν η ηρωίνη για τις υποδρομίες και η μορφίνη σε αγώνες πυγμαχίας⁷. Το 1896 σημειώθηκε ο πρώτος θάνατος από doping, του Ουαλού ποδηλάτη Arthur Linton, ύστερα από τον

* Απόσπασμα Έρευνας που διεξήχθη στο πλαίσιο της Γραμματείας Επιτροπής Ερευνών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών τον Απρίλιο του 2009.

** Επίκουρος Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του Αθλητισμού, ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Αθηνών.

*** Καθ. Φ.Α., Μεταπτυχιακός Φοιτητής Φιλοσοφίας του Αθλητισμού, ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Αθηνών.

¹ Κ. ΓΟΓΓΑΚΗ (2005, 2^η έκδ.), *Οι αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για τον αθλητισμό*, Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, Αθήνα, σ. 20.

² Κ. ΓΟΓΓΑΚΗ (2008), Ο ανθρωπισμός του σώματος ως αντίβαρο στην αθλητική αλλοτρίωση, *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, 87: 78-83.

³ Κ. ΓΟΓΓΑΚΗ (2005), σ. 21.

⁴ Κ. ΓΟΓΓΑΚΗ (2002), Ο κερδώς χαρακτήρας του σύγχρονου αθλητισμού, *Αρχαιολογία & Τέχνες*, 83: 77-81.

⁵ Κ. ΓΟΓΓΑΚΗ (2002), σ. 79.

⁶ Κ. ΓΟΓΓΑΚΗ (2002), σ. 79.

⁷ Μ. ΤΖΟΥΛΗΣ (2004), *Συχνότητα Χρήσης Αναβολικών Στεροειδών σε Νεαρούς Έλληνες ηλικίας 17 ετών*, Μεταπτυχιακή Διατριβή, Τμήμα Επιστήμης Διαιτολογίας-Διατροφής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, σ. 6.

ποδηλατικό αγώνα Μπορντό-Παρίσι⁸. Μόλις το 1904, ο αμερικανός νικητής του μαραθώνιου δρόμου Thomas Hicks έλαβε «ενισχύσεις», συνδυάζοντας στρυχνίνη με αλκοόλ, κατά τη διάρκεια του αγώνα. Αργότερα, από τις αμφетаμίνες προκλήθηκαν άλλοι δύο θάνατοι ποδηλατών, του Δανού Knut Enemark Jensen στην Ολυμπιάδα της Ρώμης το 1960, και του Βρετανού Tom Jimpson, στον ποδηλατικό γύρο της Γαλλίας το 1967⁹.

Από τότε μέχρι σήμερα υπάρχει μια μακρά ιστορία του doping στον αθλητισμό. Οι αθλητές αναζητούσαν και συχνά δοκίμαζαν ‘εργογόνες’ ουσίες, προερχόμενες είτε από φυσικά προϊόντα, είτε από συστατικά του οργανισμού των ζώων, είτε από χημικά επεξεργασμένα προϊόντα, που σκοπό είχαν να ενισχύσουν την απόδοσή τους¹⁰. Η χρήση αναβολικών ουσιών για περαιτέρω αύξηση της αθλητικής απόδοσης είναι πάντως γνωστή από το 1950¹¹. Στον αγωνιστικό αθλητισμό, όπου βασική επιδίωξη είναι η μέγιστη αθλητική απόδοση και η, με κάθε τίμημα, νίκη όλο και μεγαλύτερος αριθμός αθλητών προσφεύγει στη χρήση αναβολικών ουσιών, για ισχυροποίηση των δυνατοτήτων του¹², υποσκελίζοντας τόσο τις ηθικές του αναστολές, όσο και τις επιπτώσεις αυτής της επιλογής στη φυσική υγεία και τη ζωή του.

2. Η ΕΡΕΥΝΑ

Με άξονα την αποτίμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό ζητήθηκε η άποψη των φοιτητών/τριών του ΤΕΦΑΑ Αθηνών, σε σχετική έρευνα με θέμα: «Οι απόψεις των φοιτητών/τριών του ΤΕΦΑΑ Αθηνών σχετικά με τη χρήση, την πρόθεση χρήσης και την ηθική αποτίμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό». Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στην αξία ή όχι της χρήσης αναβολικών ουσιών, η κρίση των φοιτητών είναι καθοριστική, δεδομένου ότι οι περισσότεροι από αυτούς γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό τα τεκταινόμενα στο χώρο του αθλητισμού, έχοντας υπάρξει ή συνεχίζοντας ακόμη να είναι οι ίδιοι αθλητές. Εξάλλου, και στο μέλλον, πρόκειται στο μεγαλύτερό τους ποσοστό να στελεχώσουν την εκπαίδευση ή να ασχοληθούν με τον αθλητισμό ως προπονητές. Υπό την έννοια αυτή η άποψή τους καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς επηρεάζει τους νέους στους οποίους οι ίδιοι ως φοιτητές ή καθηγητές φυσικής αγωγής ή προπονητές απευθύνονται.

2.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ – ΔΕΙΓΜΑ – ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 200 φοιτητές και φοιτήτριες του ΤΕΦΑΑ Αθηνών, που επιλέχθηκαν τυχαία. Η έρευνα διεξήχθη κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου, και συγκεκριμένα από τις 3 έως τις 9 Απριλίου 2009, και στόχος της ήταν να διερευνηθεί η επικρατούσα άποψη των φοιτητών/τριών σχετικά με τη χρήση απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό. Για το σκοπό αυτό συντάχθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο 24^{ov} κλειστών ερωτήσεων.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρεις εννοιολογικές ενότητες. Στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν σε κάποια περιγραφικά-

⁸ T. DOUGLAS (2007), Enhancement in Sport, and Enhancement outside Sport, *Studies in Ethics, Law, and Technology*, 1, 1: 2.

⁹ M. ΤΖΟΥΛΗΣ (2004), σ. 6.

¹⁰ G. LIPPI, M. FRANCHINI, G. GUIDI (2008), σ. 96.

¹¹ S. NILSSON, A. BAIGI, B. MARKLUND, B. FRIDLUND (2001), The prevalence of the use of androgenic anabolic steroids by adolescents in a country of Sweden, *European Journal of Public Health*, 11, 2: 195.

¹² Γ. ΠΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ (1988), Ανεπιθύμητες ενέργειες του doping στους αθλητές, *Αθλητική Επιστήμη Θεωρία και Πράξη*, 3: 151-152.

προσωπικά στοιχεία των φοιτητών/τριών, όπως το φύλο, η ηλικία, ο τόπος άθλησής τους και το καλύτερο επίπεδο διάκρισής τους σε αγώνα. Στην δεύτερη ενότητα οι ερωτηθέντες καλούνται να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με τη χρήση ή και την πρόθεση χρήσης απαγορευμένων ουσιών. Τέλος, στην τρίτη ενότητα ο ερευνώμενος πληθυσμός καλείται να διατυπώσει την γνώμη του σχετικά με την ηθική αποτίμηση της χρήσης απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό και τις επιπτώσεις της επιλογής αυτής στην κοινωνία γενικότερα. Η παρούσα εργασία εστιάζεται στο τρίτο μέρος της έρευνας, συνεπώς στις ηθικές διαστάσεις της χρήσης αναβολικών και φαρμακευτικών ουσιών στον αθλητισμό.

2.2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η επεξεργασία των στοιχείων που συλλέχθηκαν από την έρευνα περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

1. Την ανάλυση του συστήματος επεξεργασίας των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν, την ανάπτυξη μιας εφαρμογής κατοχύρωσης και ανάλυσης των δεδομένων που καλύπτει τους στόχους της έρευνας, καθώς και την ανάπτυξη της εφαρμογής σε μια σχεσιακή βάση SPSS 14.
2. Την κατοχύρωση των στοιχείων στη βάση.
3. Τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου κωδικοποιήθηκαν ως ποιοτικές (κατηγορικές) μεταβλητές, ώστε να μπορεί να γίνει εισαγωγή και κατοχύρωση των δεδομένων στο στατιστικό πρόγραμμα επεξεργασίας. Για την αξιολόγηση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών εφαρμόστηκαν οι πίνακες συνάφειας και οι υπολογισμοί των αντίστοιχων χ^2 κριτηρίων. Το επίπεδο σημαντικότητας ορίστηκε στο $p < 0.05$.

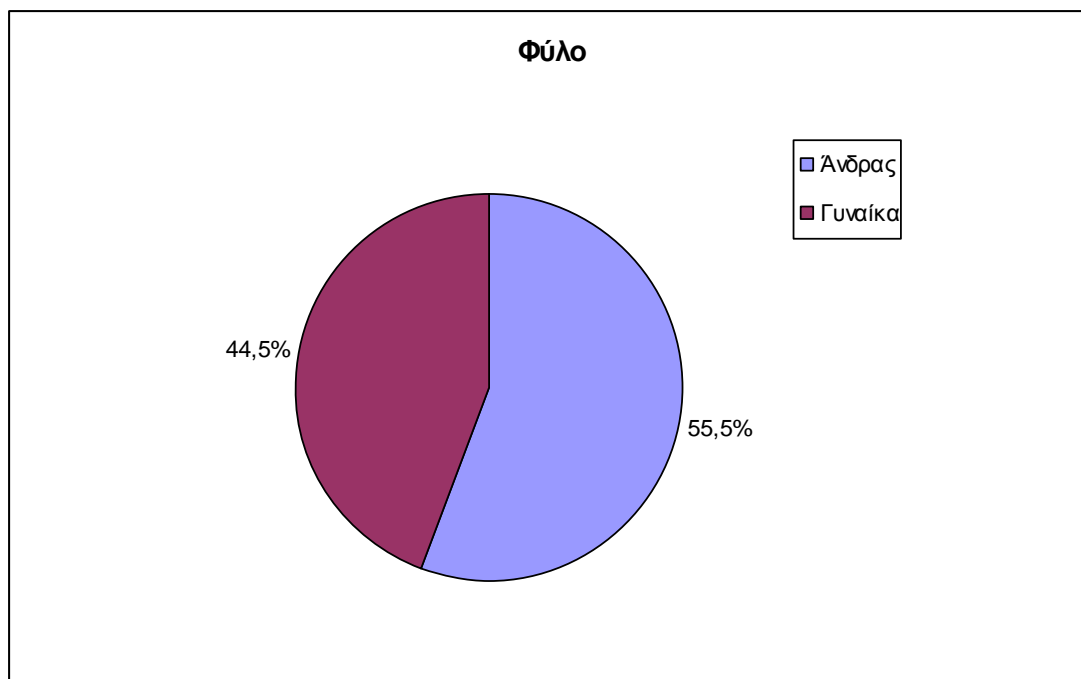
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Στην έρευνα συμμετείχαν 111 άνδρες (55.5%) και 89 γυναίκες (44.5%).

ΦΥΛΟ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ.ΠΟΣΟΣΤΟ
Άνδρας	111	55,5	55,5	55,5
Γυναίκα	89	44,5	44,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 1. Ερευνώμενος πληθυσμός κατά φύλο.

ΗΛΙΚΙΑ

Η ηλικία των ανδρών του ερευνώμενου πληθυσμού κυμαίνεται από 18 έως 37 ετών και των γυναικών από 18 έως 29 ετών. Η μέση ηλικία όλων των ατόμων είναι 20.97 ετών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΦΥΛΟ	M.O	N	Std. Deviation	Minimum	Maximum
Ανδρας	21,18	111	2,952	18	37
Γυναίκα	20,72	89	1,764	18	29
ΣΥΝΟΛΟ	20,97	200	2,499	18	37

1. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, συντελεί στη διαμόρφωση χαλαρής ηθικής συνείδησης;

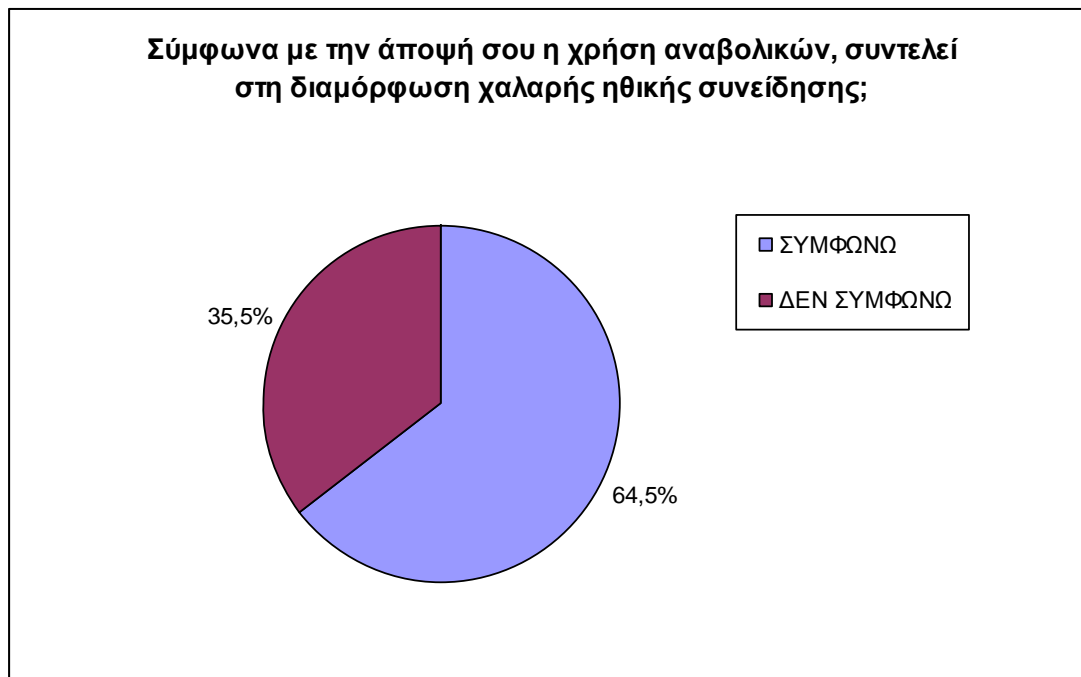
Το 64.5% ή 129 φοιτητές (68 άνδρες και 61 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού συμφωνεί ότι η χρήση αναβολικών ουσιών συντελεί στην διαμόρφωση χαλαρής ηθικής συνείδησης ενώ το 35.5% ή 71 άτομα (43 άνδρες και 28 γυναίκες) δεν συμφωνεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών συντελεί στη διαμόρφωση χαλαρής ηθικής συνείδησης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	129	64,5	64,5	64,5
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	71	35,5	35,5	100,0

ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 2. Χρήση αναβολικών και ηθική συνείδηση.

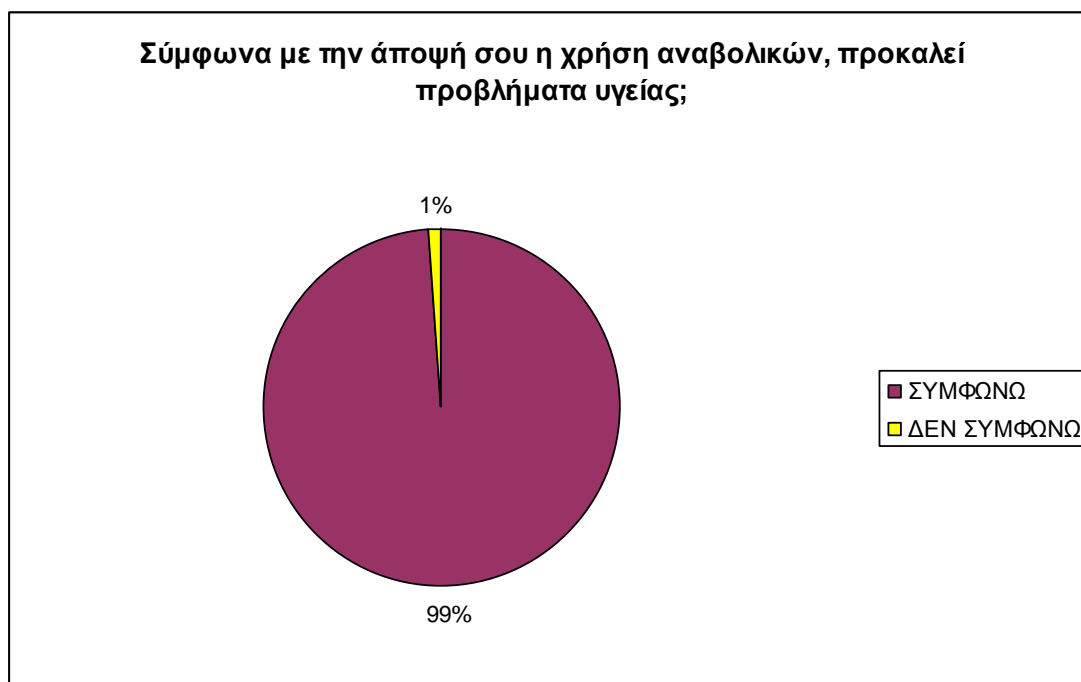
2. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, προκαλεί προβλήματα υγείας;

Το 99% ή 198 φοιτητές (110 άνδρες και 88 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού συμφωνεί με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών ουσιών προκαλεί προβλήματα υγείας. Το 1% ή 2 φοιτητές (1 άνδρας και 1 γυναίκα) δεν συμφωνεί με την παραπάνω άποψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών προκαλεί προβλήματα υγείας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	198	99,0	99,0	99,0
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	2	1,0	1,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 3. Χρήση αναβολικών και υγεία.

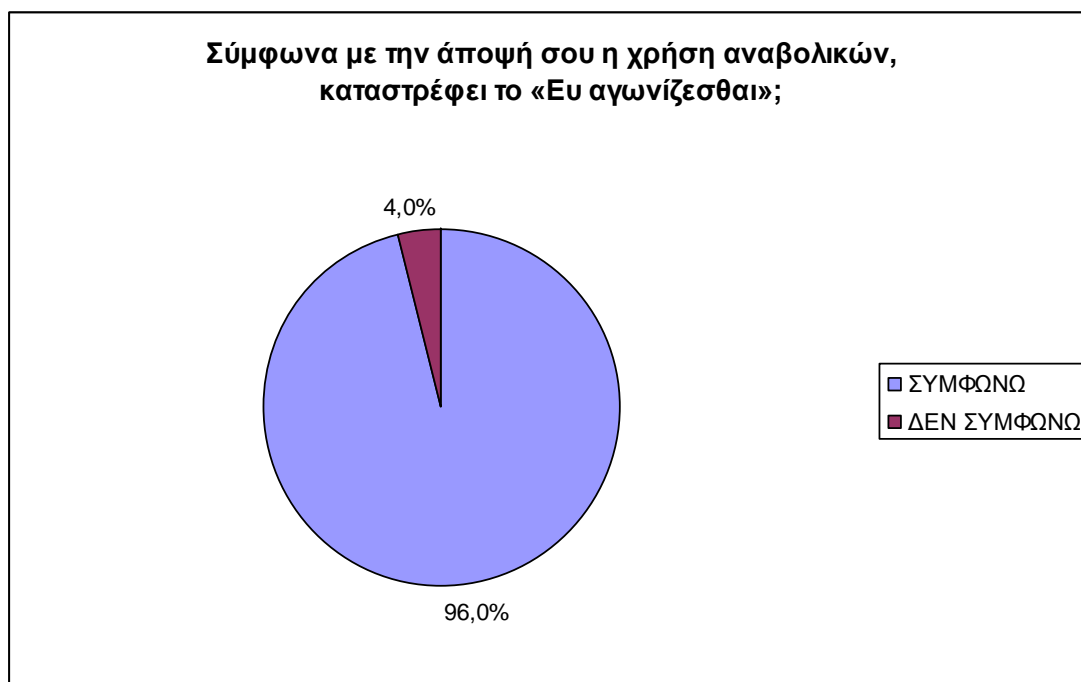
3. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, καταστρέφει το «Ευ αγωνίζεσθαι»;

Σε ποσοστό 96%, που αντιστοιχεί σε 192 φοιτητές (106 άνδρες και 86 γυναίκες), ο ερευνώμενος πληθυσμός υποστηρίζει την άποψη, ότι η χρήση αναβολικών ουσιών καταστρέφει το «Ευ αγωνίζεσθαι» ενώ το 4%, που αντιστοιχεί σε 8 φοιτητές (5 άνδρες και 3 γυναίκες) διαφωνεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, καταστρέφει το «Ευ αγωνίζεσθαι»;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	192	96,0	96,0	96,0
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	8	4,0	4,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4. Χρήση αναβολικών και «Ευ αγωνίζεσθαι».

4. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, είναι αντανάκλαση της ανταγωνιστικής κοινωνίας;

Σε ποσοστό 79.5% ή 159 φοιτητές (85 άνδρες και 74 γυναίκες) υποστηρίζεται ότι η χρήση αναβολικών αποτελεί αντανάκλαση της ανταγωνιστικής κοινωνίας. Το 20.5% ή 41 φοιτητές (26 άνδρες και 15 γυναίκες) δεν συμφωνεί με την παραπάνω άποψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, είναι αντανάκλαση της ανταγωνιστικής κοινωνίας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	159	79,5	79,5	79,5
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	41	20,5	20,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 5. Χρήση αναβολικών και ανταγωνιστική κοινωνία.

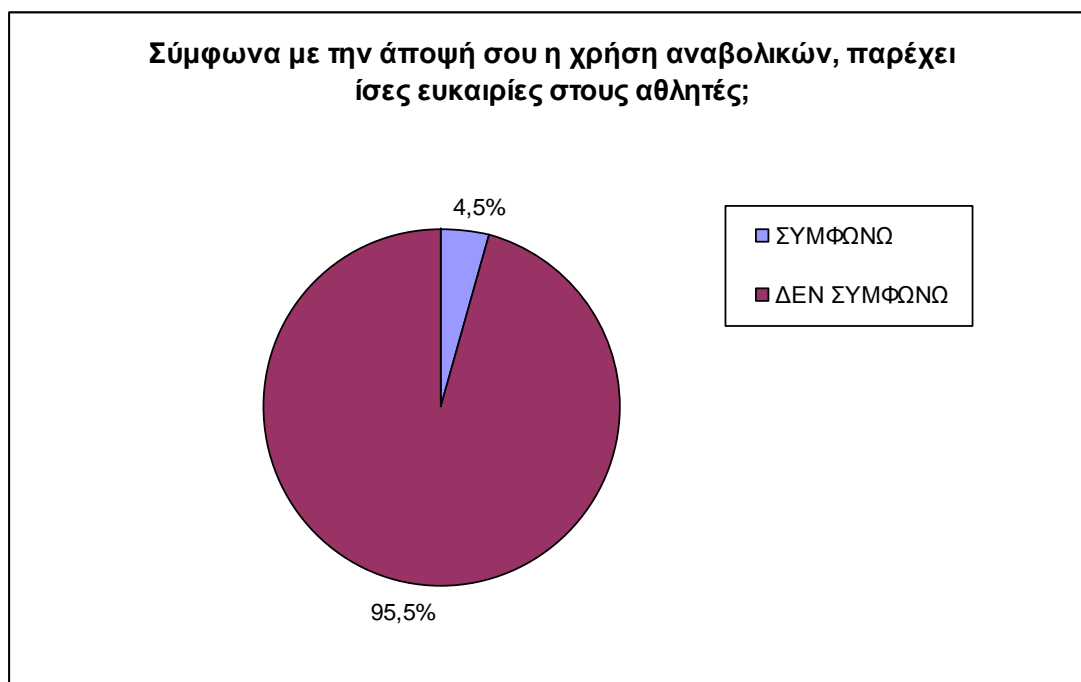
5. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, παρέχει ίσες ευκαιρίες στους αθλητές;

Το 95.5% ή 191 φοιτητές (107 άνδρες και 84 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού διαφωνεί με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών παρέχει ίσες ευκαιρίες στους αθλητές. Μόλις το 4.5% ή 9 φοιτητές (4 άνδρες και 5 γυναίκες) συμφωνεί με την παραπάνω άποψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, παρέχει ίσες ευκαιρίες στους αθλητές;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	9	4,5	4,5	4,5
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	191	95,5	95,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 6. Χρήση αναβολικών και ίσες ευκαιρίες.

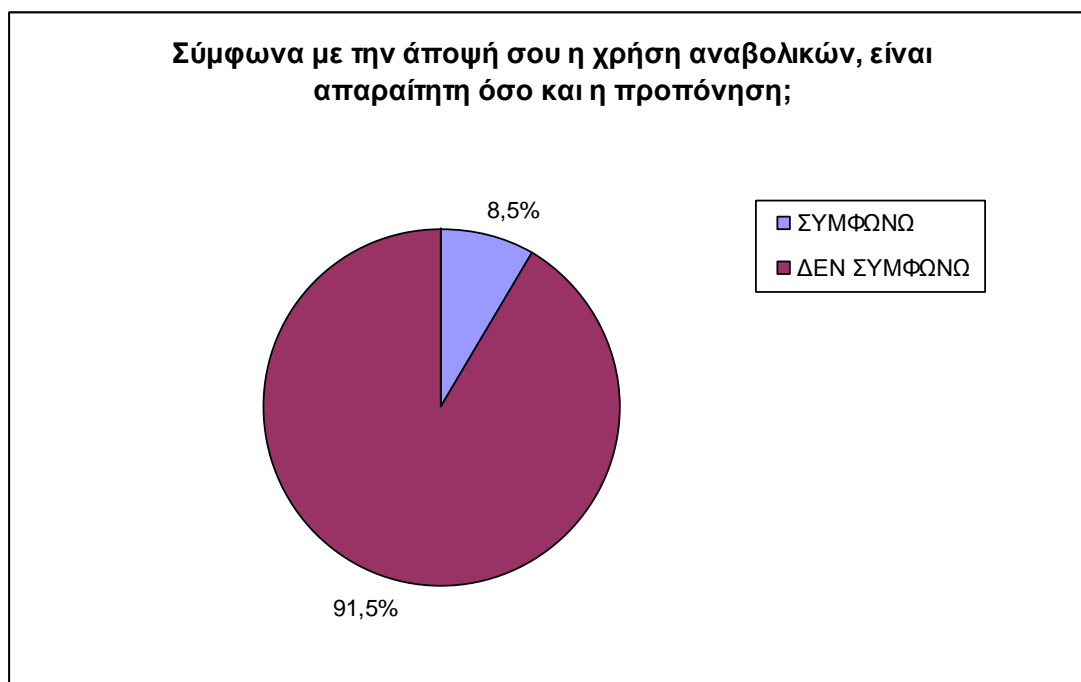
6. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, είναι απαραίτητη όσο και η προπόνηση;

Το 91.5%, που εκπροσωπείται από 183 φοιτητές (97 άνδρες 86 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού διαφωνεί στο γεγονός ότι η χρήση αναβολικών ουσιών είναι απαραίτητη όσο και η προπόνηση ενώ το 8.5%, που εκπροσωπείται από 17 φοιτητές (14 άνδρες και 3 γυναίκες) συμφωνεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, είναι απαραίτητη όσο και η προπόνηση;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	17	8,5	8,5	8,5
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	183	91,5	91,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 7. Χρήση αναβολικών και προπόνηση.

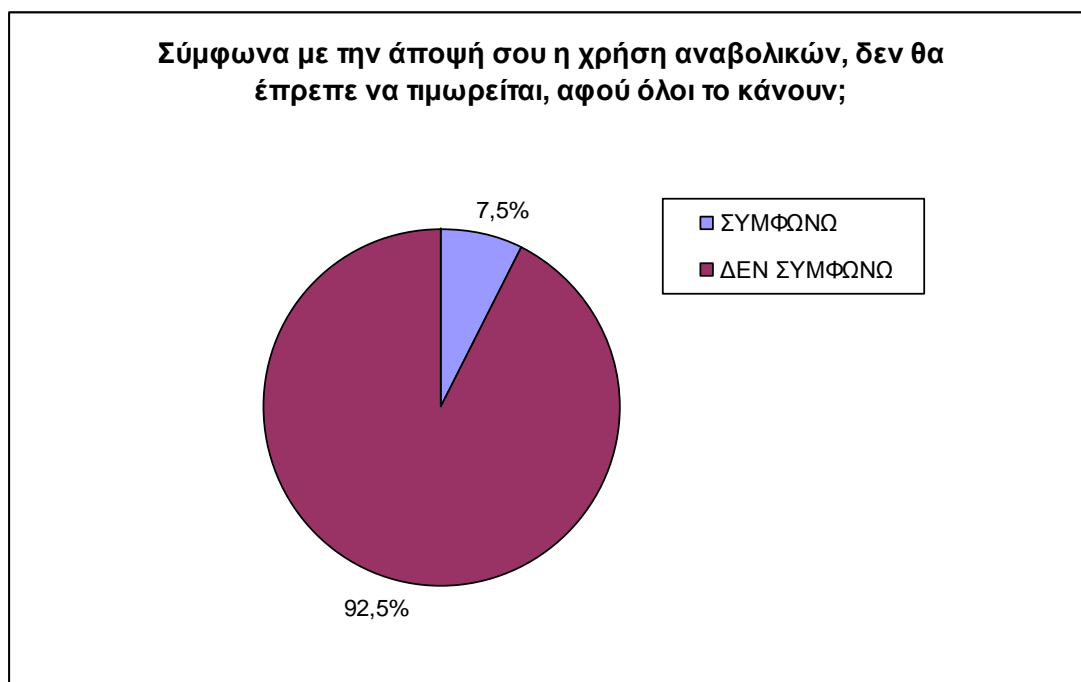
7. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, δεν θα έπρεπε να τιμωρείται, εφόσον όλοι το κάνουν;

Το 92.5% ή 185 φοιτητές (99 άνδρες και 86 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού διαφωνεί με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών δεν θα έπρεπε να τιμωρείται, αφού όλοι το κάνουν. Αντίθετα το 7.5% ή 15 φοιτητές (12 άνδρες και 3 γυναίκες) συμφωνεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, δεν θα έπρεπε να τιμωρείται, αφού όλοι το κάνουν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	15	7,5	7,5	7,5
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	185	92,5	92,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 8. Χρήση αναβολικών και τιμωρία.

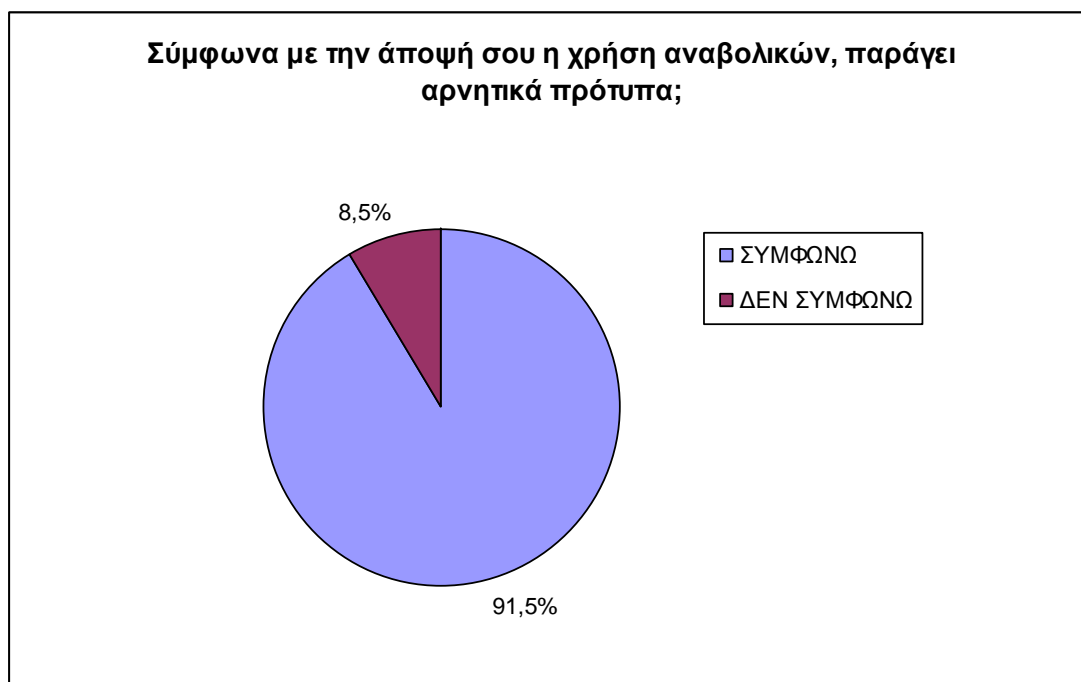
8. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, παράγει αρνητικά πρότυπα;

Το 91,5%, δηλαδή 183 φοιτητές (99 άνδρες και 84 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού πιστεύει ότι η χρήση αναβολικών ουσιών παράγει αρνητικά πρότυπα στην κοινωνία ενώ το 8,5%, δηλαδή 17 φοιτητές (12 άνδρες και 5 γυναίκες) διαφωνεί με την παραπάνω άποψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, παράγει αρνητικά πρότυπα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	183	91,5	91,5	91,5
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	17	8,5	8,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 9. Χρήση αναβολικών και αρνητικά πρότυπα.

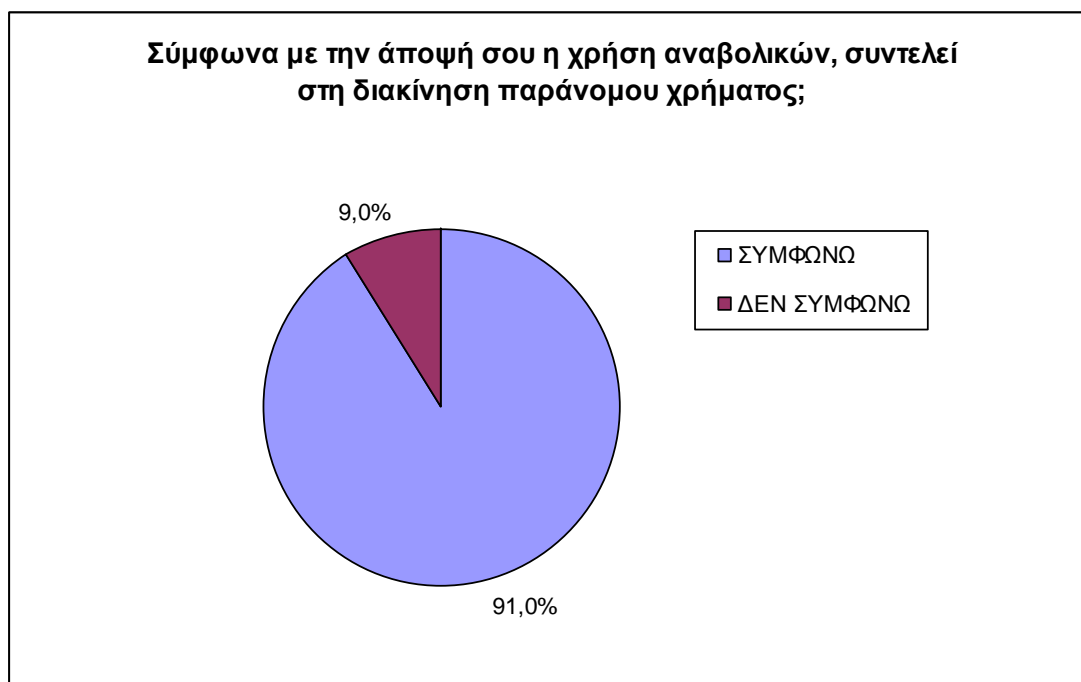
9. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, συντελεί στη διακίνηση παράνομου χρήματος;

Το 91% ή 182 φοιτητές (99 άνδρες και 83 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού υποστηρίζει ότι η χρήση αναβολικών συντελεί στη διακίνηση παράνομου χρήματος. Αντίθετα, το 9% ή 18 φοιτητές (12 άνδρες και 6 γυναίκες) δεν πιστεύει κάτι τέτοιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, συντελεί στη διακίνηση παράνομου χρήματος;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	182	91,0	91,0	91,0
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	18	9,0	9,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 10. Χρήση αναβολικών και παράνομο χρήμα.

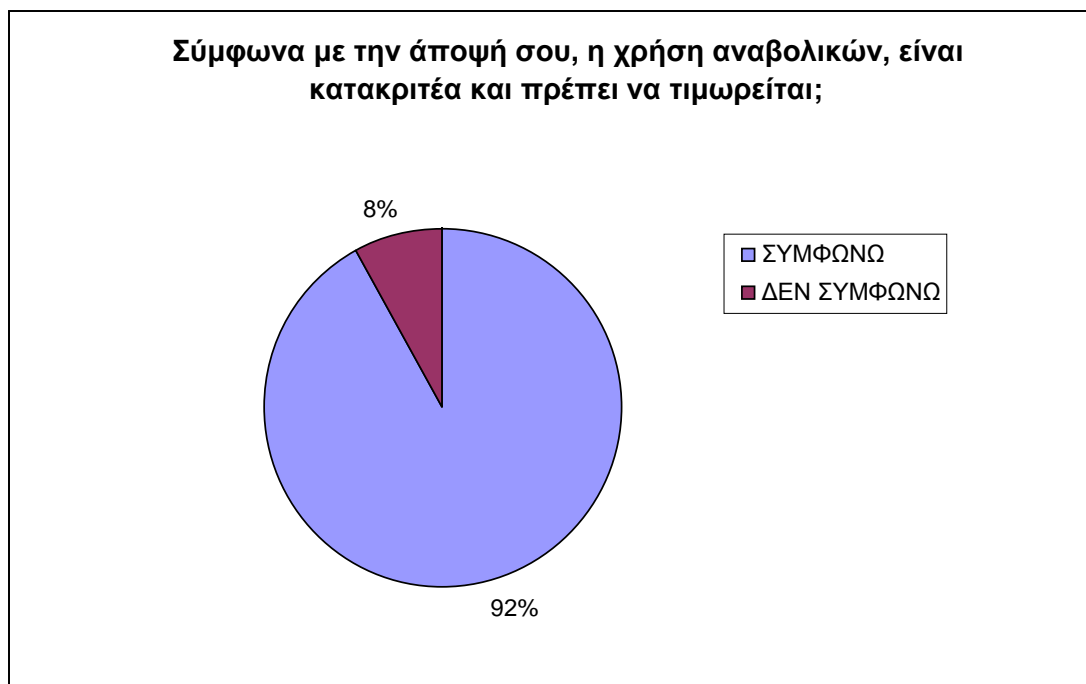
10. Σύμφωνα με την άποψή σου, η χρήση αναβολικών, είναι κατακριτέα και πρέπει να τιμωρείται;

Το 92% ή 184 φοιτητές (98 άνδρες και 86 γυναίκες) του ερευνώμενου πληθυσμού συμφωνεί με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών ουσιών είναι κατακριτέα και πρέπει να τιμωρείται ενώ το 8% ή 16 φοιτητές (13 άνδρες και 3 γυναίκες) διαφωνεί με την παραπάνω άποψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12. Σύμφωνα με την άποψή σου η χρήση αναβολικών, είναι κατακριτέα και πρέπει να τιμωρείται;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Valid Percent	ΑΘΡ. ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΩ	184	92,0	92,0	92,0
ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	16	8,0	8,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	200	100,0	100,0	

Σχήμα 11. Χρήση αναβολικών και αναγκαιότητα τιμωρίας.

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στην έρευνα συμμετείχαν 111 άνδρες (55.5%) και 89 γυναίκες (44.5%). Η ηλικία των ανδρών κυμαίνεται από 18 έως 37 ετών και των γυναικών από 18 έως 29 ετών. Η μέση ηλικία όλων των ατόμων είναι 20.97 ετών. Το 99% του ερευνώμενου πληθυσμού τάσσεται με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών ουσιών προκαλεί προβλήματα υγείας. Εξάλλου, το 96% των φοιτητών/τριών που συμμετείχαν στην έρευνα υποστηρίζει ότι καταστρέφει το «Ευ αγωνίζεσθαι», και το 92% ότι η χρήση αναβολικών είναι κατακριτέα και πρέπει να τιμωρείται. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το μικρό ποσοστό, του 8%, εκείνων που διαφωνούν με την άποψη ότι η χρήση απαγορευμένων ουσιών είναι κατακριτέα και τιμωρητέα, το 81.2% είναι άνδρες ενώ οι γυναίκες είναι κατά πολύ λιγότερες, 18.8%. Επίσης, το 91% του ερευνώμενου πληθυσμού υποστηρίζει ότι η χρήση αναβολικών συντελεί στη διακίνηση παράνομου χρήματος και το 91.5% ότι παράγει αρνητικά πρότυπα στην κοινωνία. Ένα ποσοστό που ανέρχεται στο 79.5% συμφωνεί ότι η χρήση αναβολικών αποτελεί αντανάκλαση της ανταγωνιστικής κοινωνίας, και το 64.5% ότι η χρήση αναβολικών ουσιών συντελεί στην διαμόρφωση χαλαρής ηθικής συνείδησης.

Αντίθετα, το 95.5% του ερευνώμενου πληθυσμού διαφωνεί με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών παρέχει ίσες ευκαιρίες στους αθλητές, και το 92.5% με την άποψη ότι η χρήση αναβολικών, παρότι γίνεται από όλους, δεν θα έπρεπε να τιμωρείται. Από το ποσοστό του 7.5%, που πιστεύει ότι η χρήση απαγορευμένων ουσιών δεν θα έπρεπε να τιμωρείται αφού όλοι το κάνουν, το 80% είναι άνδρες και το 20% γυναίκες. Το 91.5% του ερευνώμενου πληθυσμού υποστηρίζει ότι η χρήση είναι απαραίτητη όσο και η προπόνηση. Επίσης, και στην ερώτηση αυτή, υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες. Από το μικρό ποσοστό 8.5% του ερευνώμενου πληθυσμού που θεωρεί ότι η χρήση αναβολικών ουσιών είναι απαραίτητη όσο και η προπόνηση, το 82.4% είναι άνδρες, ενώ το 17.6% γυναίκες.

Συμπέρασμα. Σύμφωνα με τα παραπάνω, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι οι άνδρες του ερευνώμενου πληθυσμού, σε μικρό ποσοστό, έχουν σε μεγαλύτερο

ποσοστό (περίπου τρεις φορές περισσότερο) χαλαρή ηθική συνείδηση όσον αφορά στη χρήση αναβολικών ουσιών, από τις γυναίκες. Γενικά, όμως, μπορεί να λεχθεί, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του ερευνώμενου πληθυσμού κρίνει αρνητικά το φαινόμενο της χρήσης απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό.

Το συμπέρασμα αυτό είναι ενθαρρυντικό, δεδομένου του ρόλου του ερευνώμενου πληθυσμού στο άμεσο ή απώτερο μέλλον, ως εμπνευστής της αθλητικής ιδέας στους νέους μαθητές και αθλητές. Οποιοσδήποτε χρησιμοποιεί αναβολικές ουσίες θα πρέπει να διαθέτει την επίγνωση ότι αυτές είναι ικανές να δημιουργήσουν ανεπανόρθωτες βλάβες στην υγεία του, καταστρατηγεί τους ηθικούς κανόνες και τους κανόνες ισοτιμίας στον αθλητισμό, και εθίζει ολόκληρη την κοινωνία στην ανοχή στην απάτη, που συνιστά ένα φαινόμενο άκρως επικίνδυνο. Εκτός, όμως από την προσωπική επίγνωση που πρέπει να διαθέτει κανείς σχετικά με την αρνητική έως βλαβερή επίδραση στην υγεία του και τις ποινικές κυρώσεις που σημαίνει η χρήση αναβολικών ουσιών, το κυριότερο ζήτημα συνδέεται με το ηθικό πλαίσιο της κοινωνίας στην οποία ανήκει. Όση και αν είναι η αντίσταση που προβάλλει κάποιος στην χρήση ουσιών εξαιτίας του φόβου των επιπτώσεων ή του φόβου των κυρώσεων, εάν δεν υπάρχει το ανάλογο σύστημα αξιών στην κοινωνία που να ενισχύει τις ηθικές του αντιστάσεις, το άτομο δρα με μεμονωμένο τρόπο. Ένα σύστημα αξιών που τροφοδοτεί στην κοινωνία την νοοτροπία του ανταγωνισμού, της επ' ωφελεία δραστηριότητας και της έναντι αδράς αμοιβής ασχολίας, υπονομεύει την αξία του αληθινού και της χαράς, αντικαθιστώντας τη φυσική ευχαρίστηση με την ιδιοτέλεια. Μια κοινωνία που δεν επιβραβεύει τον άξιο, αλλά εστιάζεται στον επιτυχημένο - ανεξαρτήτως του τι έχει κάνει για να κατακτήσει την επιτυχία του, δημιουργεί πλαστά κοινωνικά πρότυπα και σαθρά θεμέλια για το ίδιο της το μέλλον.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΓΟΓΓΑΚΗ, Κ. (2002). Ο κερδώς χαρακτήρας του σύγχρονου αθλητισμού, *Αρχαιολογία & Τέχνες*, 83: 77-81.
- ΓΟΓΓΑΚΗ, Κ. (2005, 2^η έκδ.). *Οι αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για τον αθλητισμό*, Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, Αθήνα (1^η έκδ. 2003).
- ΓΟΓΓΑΚΗ, Κ. (2008). Ο ανθρωπισμός του σώματος ως αντίβαρο στην αθλητική αλλοτρίωση, *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, 87: 78-83.
- DOUGLAS, T. (2007). Enhancement in Sport, and Enhancement outside Sport, *Studies in Ethics, Law, and Technology*, 1, 1, Art. 2: 1-15, <http://www.bepress.com/selt/vol1/iss1/art2>.
- LIPPI, G., FRANCHINI, M., GUIDI, G. (2008). Doping in competition or doping in sport?, *British Medical Bulletin*, 86: 95-107.
- NILSSON, S., BAIGI, A., MARKLUND, B., FRIDLUND, B. (2001). The prevalence of the use of androgenic anabolic steroids by adolescents in a country of Sweden, *European Journal of Public Health*, 11, 2: 195-197.
- ΡΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ, Γ. (1988). Ανεπιθύμητες ενέργειες του doping στους αθλητές, *Αθλητική Επιστήμη Θεωρία και Πράξη*, 3: 151-159.
- ΤΖΟΥΛΗΣ, Μ. (2004). *Συχνότητα Χρήσης Αναβολικών Στεροειδών σε Νεαρούς Έλληνες ηλικίας 17 ετών*, Μεταπτυχιακή Διατριβή, Τμήμα Επιστήμης Διαιτολογίας-Διατροφής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.